

*Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
24. května 2011*

Posudkové lékařství v sociální reformě

MUDr. Bc. Rostislav Čevela
ředitel Odboru posudkové služby MPSV

Obsah prezentace

1. Posudkové lékařství v sociální reformě
2. Úvaha o koordinované rehabilitaci
3. Sociální model zdravotního postižení

Cíle sociální reformy

1. Zjednodušení systému sociální ochrany
2. Snížení administrativní zátěže pro uživatele
3. Zvýšení efektivnosti práce orgánů státní správy
4. Lepší zacílení a adresnost sociálních dávek
5. Podpora sladění rodinného a pracovního života

*Cílem reformy není prostředky státního rozpočtu ušetřit,
nýbrž je lépe využít*

Nástroje sociální reformy

1. Zavedení jednotného výplatního místa pro všechny nepojistné sociální dávky
2. Snížení počtu vyplácených dávek jejich spojením do větších celků
3. Zavedení efektivního hodnocení příjmů žadatelů o dávky
4. Vyplácení dávek prostřednictvím elektronického platebního prostředku
5. Zjednodušení posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jeho důsledků podle mezinárodní klasifikace

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

➤ **Nový zákon:**

- Nahrazuje nevyhovující vyhlášku č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon ČNR o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení
- Upravuje poskytování peněžitých dávek : příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcky
- Průkaz osoby se zdravotním postižením

➤ **Příspěvek na mobilitu:**

➤ **Opakující se nároková dávka**

- Pro osoby starší 1 roku, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace nebo jsou závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II, III, IV a pravidelně se dopravují
- Posuzování zdravotního stavu stejné jako pro příspěvek na péči

Příspěvek na zvláštní pomůcky

- **Jednorázová nároková dávka** na pomůcky nehrazené z veřejného zdravotního pojištění umožňující sebeobsluhu, pracovní uplatnění, vzdělání, získávání informací, styk s okolím, na pořízení a úpravy motorového vozidla, na úpravy bytu

- **Pro osoby:**
  - s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí,
  - těžkým zrakovým nebo těžkým sluchovým postižením,
  - u motorového vozidla i osoby s těžkou mentální retardací

Průkaz osoby se zdravotním postižením

- Novým nositelem stávajících výhod (slev) karta sociálních systémů
- Nahrazuje průkaz mimořádných výhod pro občany těžce zdravotně postižené
  1. TP - osoba ve stupni závislosti I
  2. ZTP - osoba ve stupni závislosti II
  3. ZTP/P - osoba ve stupni závislosti III a IV nebo osoba, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace

Karta sociálních systémů

- Veřejná listina
- Obsahuje identifikaci držitele
- Je zároveň průkazem TP, ZTP, ZTP/P
- Používá se při komunikaci občana se státní správou
- Plní funkci platebního prostředku pro účely výplaty dávek
- Vydává krajská pobočka Úřadu práce ČR

Okruhy sociálního šetření

WHO DAS II (ICF/e)

1. Schopnost péče o vlastní osobu
2. Vydělečná činnost/školní povinnosti
3. Rodinné vztahy
4. Sociální vztahový rámec
5. Domácnost
6. Prostředí

Lékařské posouzení SZ

Hodnocení základních životních potřeb

BADL + IADL + ICF/d

1. Mobilita
2. Orientace
3. Komunikace
4. Stravování
5. Oblékání a obouvání
6. Tělesná hygiena
7. Výkon fyziologické potřeby
8. Péče o zdraví
9. Osobní aktivity
10. Péče o domácnost

Koncepce KOORDINOVANÉ rehabilitace

- **Jesenský, 1995** - rehabilitace léčebná, pracovní, sociální, pedagogická
- **Pfeiffer, 1999** – rehabilitace jako interdisciplinární obor, který zahrnuje nejen zdravotnickou, ale také sociálně-právní a pedagogicko-psychologickou péči
- **Novosad, 2000** – rehabilitace psychologická a volnočasová
- **Zákon o úrazovém pojištění, 2013** – úrazové rehabilitace

- **Základní oblasti rehabilitace:**

- 1) Léčebná
- 2) Psychologická
- 3) Pedagogická
- 4) Pracovní
- 5) Volnočasová
- 6) Sociální
- 7) Úrazová

Základní oblasti rehabilitace

1) Psychologická

- **Cíl:** zvládnutí psychické krize
- **Formy:** psychoterapie, arteterapie, trénink psychosociálních dovedností

2) Pedagogická

- **Cíl:** výchova, vzdělání, příprava na život a povolání
- **Formy:** reedukace, kompenzace, vzdělávací plány

3) Pracovní

- **Cíl:** pracovní uplatnění
- **Formy:** profesní příprava, kariérové poradenství

4) Volnočasová

- **Cíl:** zájmové, sportovní a kulturní vyžití
- **Formy:** resocializace, komunitní podpora, sociální služby

Sociální rehabilitace v koordinované rehabilitaci

Pracovní rehabilitace

5) Sociální rehabilitace

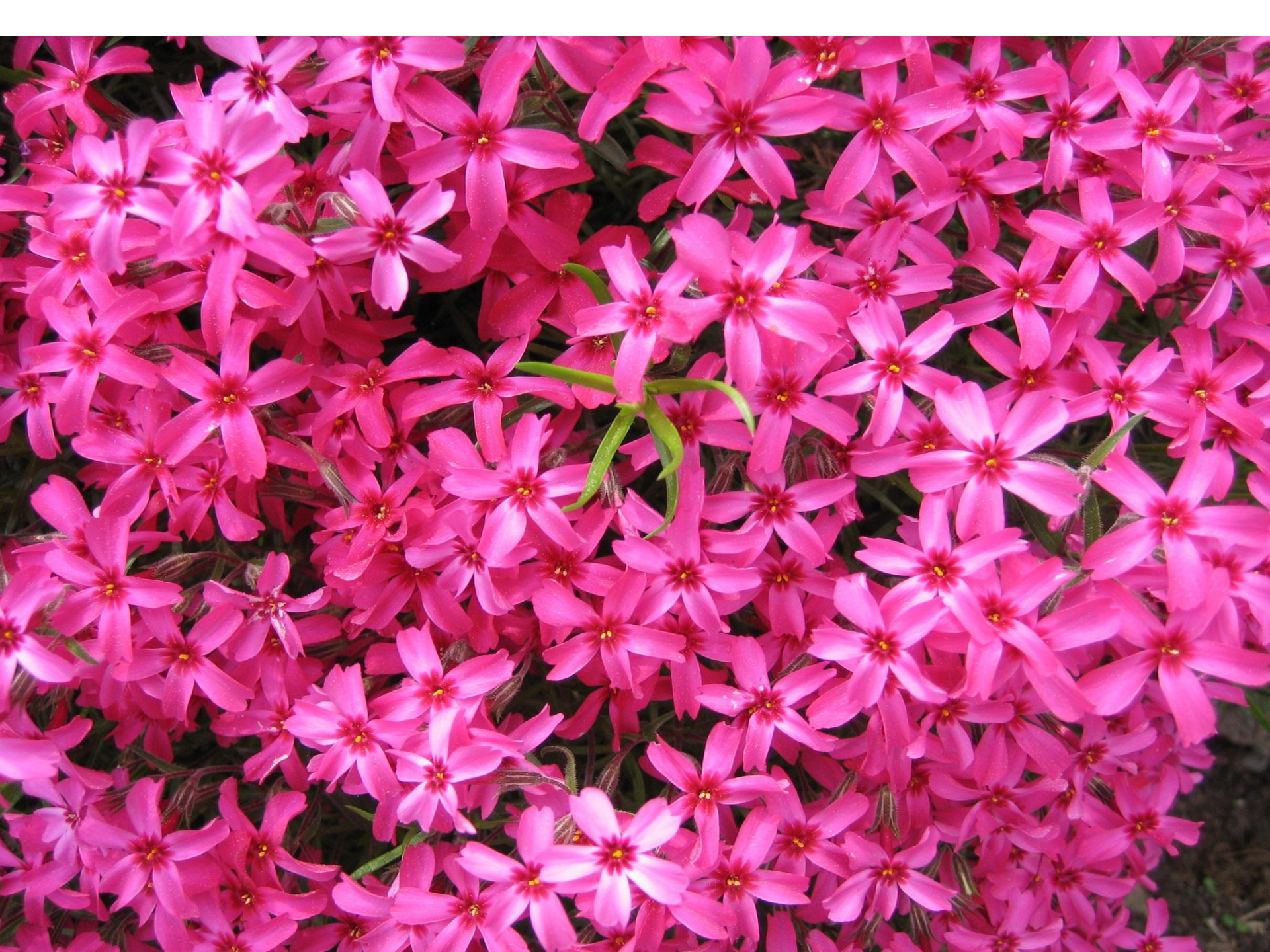
- **Cíl:** podpora fungování člověka v běžných životních situacích
- **Formy :** socioterapie, vztahy jedinec-komunita, posílení sociálního statutu jedince případová sociální práce

6) Pracovní rehabilitace

Cíl : pracovní příprava (užší pojetí), soustavná péče osobám se ZP pro uplatnění na trhu práce (širší pojetí), ***obnovení pracovního potenciálu***

Formy: ergoterapie, rekvalifikace, plnohodnotné zaměstnání (chráněné dílny)

Úmluva OSN O právech osob se zdravotním postižením

- Přijata v roce 2006 v New Yorku, platnost od 3. května 2008
- ČR podepsala v roce 2007, ratifikovala v roce 2009
- Sbírka Mezinárodních smluv č. 10/2010, částka 4

- Sociální model zdravotního postižení:
  - *„Osoby se zdravotním postižením zahrnují osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními (čl.1)“*

ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON

- Odlišné vymezení okruhu osob se zdravotním postižením oproti zákonu o zaměstnanosti
- § 5 odst.6) antidiskriminačního zákona (č.198/2009 Sb.)
- Zdravotní postižení:

„Tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení v oblastech vymezených tímto zákonem;přitom musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení , které trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň rok“

- Nevyžaduje, aby bylo zdravotní postižení doloženo rozhodnutím orgánu státní správy
- Za zdravotní postižení považuje situace, kdy existuje pouhá možnost, že fyzické, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení může bránit osobám v právu na rovné zacházení

ZÁKON O ZAMĚSTNANOSTI

➤ Odlišné vymezení okruhu osob se zdravotním postižením oproti zákonu antidiskriminačnímu

➤ § 67 odst.2) zákona o zaměstnanosti (č. 435/2004 Sb.):

„Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou:

- a) Orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními ve třetím stupni (dále jen osoby s těžším zdravotním postižením)*
- b) Orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidní v prvním nebo druhém stupni*
- c) Rozhodnutím úřadu práce uznány zdravotně znevýhodněnými (dále jen osoby zdravotně znevýhodněné)“*

KVALITA ŽIVOTA

Janečková, Hnilicová, 2009:

- Od nemoci k pacientovi
- Od postižení ke klientovi
- Od léčení k rehabilitaci
- Od biologického přístupu k sociálnímu

Děkuji za pozornost a podporu

